

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Геолого-географічний факультет
Кафедра морської геології, гідрогеології, інженерної геології та
палеонтології

Силабус курсу
ПЕДАГОГІЧНА (АСИСТЕНТСЬКА) ПРАКТИКА

Обсяг	6 кредитів ЄКТС / 180 годин
Семестр, рік навчання	семестр 1, рік навчання - III
Дні, час, місце	згідно з розкладом
Викладач (і)	Наукові керівники кваліфікаційної роботи здобувача освіти
Контактний телефон	+380 93 7655437
E-mail:	geology.onu@gmail.com
Робоче місце	Шампанський пров. 2, корпус геолого-географічного факультету, кафедра морської геології, інженерної геології, гідрогеології та палеонтології
Консультації	Очні консультації: згідно з графіком, затвердженим на засіданні кафедри Онлайн-консультації: телефон, соціальні мережі

КОМУНІКАЦІЯ

Спілкування в аудиторії за розкладом. Інші види комунікації:
консультація за розкладом, e-mail лектора, zoom.
e-mail: geology.onu@gmail.com
телефон: 380 93 7655437
аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Педагогічна асистентська практика аспірантів є важливим етапом професійної підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії до науково-практичної діяльності, який має за мету формування професійно-педагогічних компетентностей щодо здійснення освітнього процесу у закладах вищої освіти. Педагогічна (асистентська) практика аспірантів Одеського національного університету імені І.І. Мечникова є невід'ємним складником підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за освітньо-науковою програмою: «Науки про Землю» спеціальності 103 «Науки про Землю».

Пререквізити курсу. Педагогіка і психологія вищої школи» (магістерський курс); Педагогіка вищої школи (PhD курс)..

Постреквізити курсу.

Дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення даної дисципліни: вміння та навички проведення лекційних, практичних та семінарських занять у вищій школі.

Місце дисципліни в освітній програмі: обов'язкова дисципліна

Мета педагогічної асистентської практики - формування системи компетентностей майбутніх науково-педагогічних працівників, здатних здійснювати аналітичне осмислення стану та перспектив розвитку сфери освіти з Наук про Землю (геологія), створювати та впроваджувати новий зміст освіти та новітні технології навчання.

Завдання педагогічної асистентської практики:

- закріплення і поглиблення теоретичних знань, отриманих під час навчання в аспірантурі за освітньо-науковою програмою «Науки про Землю» підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії спеціальності 103 Науки про Землю;

- набуття досвіду проведення всіх форм організації освітнього процесу і видів навчальних занять у закладах вищої освіти;

- інтеграція науково-дослідної та педагогічної діяльності практикантів;

- поглиблення та застосування фахових знань у розв'язанні конкретних педагогічних завдань практики;

- розвиток професійно-педагогічних здібностей на основі досвіду практики.

Додаткові завдання:

- отримання уявлень про діяльність кафедри морської геології, гідрогеології, інженерної геології та палеонтології на посаді науково-педагогічного працівника у період проходження практики;

- впровадження результатів дисертаційної роботи в учбовий процес;

- формування умінь моніторингових досліджень у галузі освіти з Наук про Землю;

- стимулювання самовдосконалення майбутніх фахівців. Очікувані результати навчання.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен

знати:

- основні форми організації і основи планування освітнього процесу;

- дидактичні принципи проведення всіх видів навчальних занять та зміст документів, що їх регламентують;

- форми та методи контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти;

- види навчально-методичного забезпечення освітнього процесу та вимоги до них;

- форми та методи виховної роботи зі студентами

вміти:

- визначати мету та завдання навчальних занять;

- застосовувати різні форми та методи освітньої взаємодії;

- застосовувати сучасні освітні технології, інформаційно-комунікаційні та інтерактивні;
- розробляти навчально-методичні матеріали та здійснювати контроль знань студентів.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

На педагогічну практику відводиться 180 годин самостійної роботи аспірантів.

Під час проходження асистентської практики передбачається проведення видів педагогічної діяльності, звіти за якими повинні бути включені у портфоліо:

- відвідання не менше одного заняття кожного типу (лекційного, практичного та лабораторного), що проводить керівник асистентської практики;
- підготовка і проведення одного лекційного заняття;
- самостійне проведення не менше трьох лабораторних та/або практичних занять;
- розробка роздавального матеріалу (у формі білетів для опитування або тестів) для письмового опитування студентів по визначеній керівником практики темі, проведення опитування за розробленими матеріалами та оцінка його результатів;
- проведення не менше двох контрольних робіт та здійснення перевірки їх результатів;

Зміст педагогічної практики

Змістовий модуль 1. Початковий етап (2 кредити ЄКТС). *З'ясування та формування завдання та функцій практики.*

Формулювання мети та завдання практики, що віддзеркалює основну ідею, її освітній, розвиваючий і виховний характер. Складення індивідуального плану проходження практики. Індивідуальне завдання розробляється керівником практики і видається аспіранту. Індивідуальне завдання повинно враховувати проблематику дисертаційного дослідження, передбачати застосування найбільш ефективних форм впровадження одержаних наукових результатів у навчальний процес. Індивідуальне завдання може бути спрямоване на керівництво науковими дослідженнями студентів, котрі здобувають вищу освіту за освітніми ступенями «Бакалавр», «Магістр», включати консультативну допомогу студентам щодо їх участі у наукових та науково-практичних конференціях молодих вчених.

Знайомство з навчально-методичною, науковою роботою відповідної кафедри, нормативно – правовою базою, що регламентує організацію освітнього процесу в Університеті. Відвідування занять викладачів кафедри. Відвідуючи заняття провідних викладачів кафедри аспіранти повинні ознайомитися з різними способами структурування й представлення навчального матеріалу, методами активізації навчальної діяльності,

особливостями професійної риторики, процедурою та прийомами оцінювання результатів навчання у закладах вищої освіти.

Зміст педагогічної практики аспірантів узгоджений з напрямками діяльності науково-педагогічних працівників: навчальною, методичною, науковою і організаційною. Організація змісту занять, підбір методів, вибір логічних підходів (індуктивний або дедуктивний), використання проблемного підходу, самостійна робота. Відображення замислу і проекту заняття в плані-конспекті заняття.

Змістовий модуль 2. Основний етап (3 кредити ЄКТС).

Підготовка методичної розробки занять з дисципліни відповідної кафедри. Складання планів-конспектів занять та плану виховного заходу.

Складання розгорнутих планів-конспектів занять, обговорення з науковим керівником. Підготовка необхідних методичних та дидактичних матеріалів, вивчення технології проведення занять. Проведення на належному науково-методичному рівні заняття згідно індивідуальному плану. Участь у засіданні кафедри. Організація та проведення для студентів заходу виховного спрямування. Проведення засідання наукового гуртка або проблемної групи для вирішення поставленої наукової проблеми. Використання докладів з презентаціями. Обговорення.

Змістовий модуль 3. Заключний етап (1 кредит ЄКТС). Підведення підсумків педагогічної асистентської практики.

Підготовка звітних матеріалів за підсумками проходження практики. Перевірка звітних матеріалів керівником практики та обговорення результатів. Захист результатів практики.

Перелік рекомендованої літератури

Основна

Законодавчі і нормативні документи

1. Про вищу освіту : Закон України 1556-VII від 01.07.2014.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

2. Про освіту : Закон України 2145-VIII від 25.09.2017.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

Підручники та навчальні посібники

1. Васецька Л. І. Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі : методичний посібник. Запоріжжя : [ЗДМУ], 2020. 266 с.

2. Волкова Н.П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навчально-методичний посібник Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 360 с.

3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі: підруч. – 3-є вид. переробл. і доп. К.: Видавництво Ліра-К, 2018. 512 с.

4. Кайдалова Л.Г., Сабатовська-Фролкіна І.С., Альохіна Н.В., Шварп Н.В. Педагогіка та психологія вищої школи : навчальний посібник. Харків : НФаУ, 2019. 248 с.

5. Кочубей А.В., Якубовська С.С. Педагогіка та методика викладання у вищій школі :навчальний посібник. Рівне : НУВГП, 2017. 292 с.
6. Мельничук Л.Б., Шкабаріна М.А. Педагогіка і психологія вищої школи: навчально-методичний посібник. Львів: «Новий Світ- 2000», 2022. 266 с.
7. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник / В. П. Головенкін ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
8. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: підручник, 4-те вид. допов. та випр. Київ: Каравела, 2014. - 360 с.
9. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: практикум. Київ: Каравела, 2014. 335 с.
10. Стражнікова І.В. Дидактичні системи у вищій освіті: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2016.108 с.

Додаткова

1. Загірняк М., Чорний О., Сергієнко С., Несен М. Комп'ютеризовані засоби проведення лабораторних робіт - шлях до ефективної професійно-практичної складової підготовки і формування компетентного фахівця. Вища школа. 2017. №7. С. 46-56.
3. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. 224 с.
4. Козлова Г.М. Методика викладання у вищій школі. Одеса: ОНЕУ ротاپронт, 2014. 200с.
5. Костик В. С., Головчук С. Ю. Педагогічні аспекти організації самостійної роботи студентів ВНЗ. Молодий вчений. 2017. № 4. С. 377-379.
6. Мачинська Н.І., Стельмах С.С. Сучасні форми організації навчального процесу у вищій школі: навчально-методичний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. 180 с.
9. Методика викладання у вищій школі : навчально-методичний посібник / Уклад. : В. І. Кобаль. Мукачево : Вид-во МДУ, 2016. 203 с.
10. Навчально-методичне забезпечення освітніх компонентів : довідник для пед. та наук.-пед. працівників / уклад. Н. М. Савельєва. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2017. 80 с.
11. Паламарчук О. Викладання в університеті на засадах лідерства : навчальний посібник. Київ : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. 40 с.
12. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 241с.
13. Національний освітній глосарій: Вища освіта / авт.-уклад.: В.М. Захарченко, С.А. Калашнікова, В.І. Луговий, А.В. Ставицький, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова/ За ред. В.Г. Кременя. К.:Плеяди, 2014. 100 с.
14. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
15. Рейс Філ. Секрети успішного навчання: практичні поради для студентів / Пер. з англ.. О. Гладкого. Львів, 2006. 256 с.

16. Теорія і методика викладання в вищій школі. / уклад.: І. О. Казак. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 116 с. URL: https://cpsm.kpi.ua/Doc/pvsh_lek_phd.pdf

17. Тюття Л.Т., І. Б. Іванова І.Б. Самостійна робота студентів в умовах інформаційного навчального середовища. Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: збірник наукових праць. 2009. Вип. №6 (8). С.54–66. URL: <http://ap.uu.edu.ua/article/145>

19. Швед М. Самостійна робота студентів: навч.-метод. Посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 205 с.

20. Ягоднікова В. В. Я Інтерактивні форми і методи навчання у вищій школі: навч.-метод. посіб. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. 80 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. Бібліотека Інституту геологічних наук Національної академії наук України - <https://igs-nas.org.ua/index.php/uk/2014-10-23-23-38-34>

2. Вимоги до публікацій та фахових видань [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.vak.org.ua/profjournals.php>

3. Графік проведення тренінгів та майстер-класів освітній WEEKEND – Режим доступу: <http://www.airo.com.ua/grafik-provedennya-treningiv-ta-mayster-klasiv-osvitniy-weekend/>

4. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського – <http://www.dnpb.gov.ua>

5. Державний геологічний портал <https://nadra.gov.ua/>

6. Електронний довідник про Землю. (англ.) - <https://editors.eol.org>

7. Концепція розвитку інклюзивної освіти (Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.10.2010 №912) // Міністерство освіти і науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mon.gov.ua

8. Концепція розвитку неперервної педагогічної освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 14.08.2013 р. № 1176 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36816/

9. Міністерство освіти і науки України – <http://www.mon.gov.ua/>

10. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua/>

11. Освітній портал «Педагогічна преса» <http://pedpresa.ua/185635-osvityan-zaproshuyut-na-vseukrayinskyj-naukovo-praktychnyj-seminar-web-stem-shkola-2017.html>

12. Освітні проекти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8-734064553392340/>

13. Офіційний сайт Одеського національного університету імені І. І. Мечникова - <http://onu.edu.ua>

14. Програма педагогічної асистентської практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/aspirantura/programa_pedagogichnoi_praktyki_aspirant.pdf,

15. Портал современных педагогических ресурсов – http://intellect-invest.org.ua/rus/library_shool_books/

16. Український проект «Якість освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.yakistosviti.com.ua

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю. Контроль за ходом виконання програми практики здійснюється науковим керівником кваліфікаційної роботи здобувача освіти який надає методичну допомогу практиканту у плануванні та організації навчальної взаємодії, контролює роботу аспіранта, відвідує його заняття та інші види роботи зі студентами, оцінює роботу аспіранта і готує відгук про його роботу під час проходження практики.

Форми і методи підсумкового контролю: Підсумковий контроль з практики відбувається у формі заліка. Підсумковий контроль здійснюється комісією, яку призначає завідувач кафедри.

Результати підсумкового контролю заносяться у відомість обліку успішності, залікову книжку, індивідуальний навчальний план аспіранта. При визначенні підсумкової оцінки враховуються результати оцінювання з усіх видів робіт (навчальної, методичної та організаційної). Оцінювання діяльності аспіранта-практиканта здійснюється згідно Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

До захисту педагогічної практики у ЗВО здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії подаються наступні документи:

- індивідуальний план проходження практики;
- відгук-характеристика керівника практики;
- портфоліо з матеріалами щодо виконання всіх завдань практики: звіт (у паперовому вигляді) про підсумки практики, що містить перелік проведених навчальних занять, методичної роботи, виховних (позааудиторних) заходів практиканта, плани-конспекти залікових занять (не менше однієї лекції, двох практичних, семінарських або лабораторних занять), аналіз одного з відвіданих занять викладачів або інших аспірантів; мультимедійні презентації до занять, роздатковий матеріал тощо; план-конспект виховного (позааудиторного, профорієнтаційного) заходу що провів аспірант.

До захисту практики допускаються здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії, які у повному обсязі виконали індивідуальний план практики і надали пакет документів передбачений Програмою.

Розрахунок кількості балів, отриманих аспірантом під час проходження педагогічної практики

Види роботи	Кількість балів	
	мін.	мах.
Розробка, проведення та перевірка контрольної роботи	15	20
Аналіз відвіданих лекцій, лабораторних та практичних занять	5	10
Проведення навчальних занять	25	35
Підготовка опитування	5	10
Оформлення звітної документації	5	15
Доповідь під час захисту практики	5	10
Разом	60	100

Самостійна робота аспірантів.

Форми самостійної роботи: підготовка до лекції, практичного, лабораторного або семінарського заняття, самостійне опрацювання теми лекції, складання конспекту, самостійне опрацювання літератури.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Аспірант може відпрацювати будь-яке пропущене з поважної причини заняття чи вид контролю. Підсумковий контроль здійснюється в аудиторії, у разі відсутності або низького результату перескладаються одноразово протягом двох тижнів в день планової консультації. У разі недотримання політики щодо дедлайнів та перескладання контрольні заходи вважаються не зданими.

Політика щодо академічної доброчесності регламентується Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (polozhennya-antiplagiat-2021.pdf (onu.edu.ua)).

Політика щодо відвідування та запізнь. Відвідування педагогічної практики – обов'язкове. Аспіранту, який не виконав програму практики з поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно. Для аспірантів, зарахованих з посад науково-педагогічних працівників, які мають педагогічний стаж, або які поєднують навчання з науково-педагогічною діяльністю, практика рішенням кафедри може бути скорочена або перерахована (за умови надання позитивної характеристики з місця роботи).

Мобільні пристрої: допускається використання смартфона, планшета або іншого пристрою з дозволу викладача.

Поведінка в аудиторії: аспірант повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку навчального закладу; інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють навчальний процес у ЗВО.